

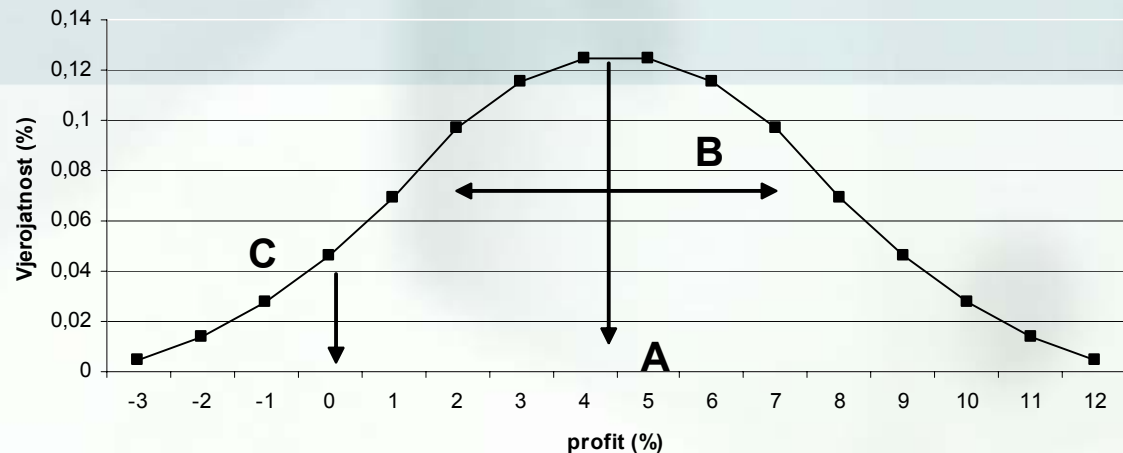
UPRAVLJANJE RIZIKOM-

preduvjet poslovnog uspjeha u
poljoprivredi

Mario Njavro

- Rizik je sveprisutan i neizbježan
- Svaka poslovna odluka na poljoprivrednom gospodarstvu ima u sebi elemente rizika
- Dobit je nagrada za preuzeti rizik
- Svaki poljoprivrednik treba razviti svoju (svoje) strategije za upravljanje rizikom

IZVORI RIZIKA

POSLOVNI IZVORI RIZIKA

Proizvodni

Tržišni

Ljudski

Institucionalni

FINANCIJSKI IZVORI RIZIKA

STRATEŠKI RIZICI

TAKTIČKI RIZICI

OPERATIVNI RIZICI

)

UPRAVLJANJE RIZIKOM

Risk Management

Identificirati rizik

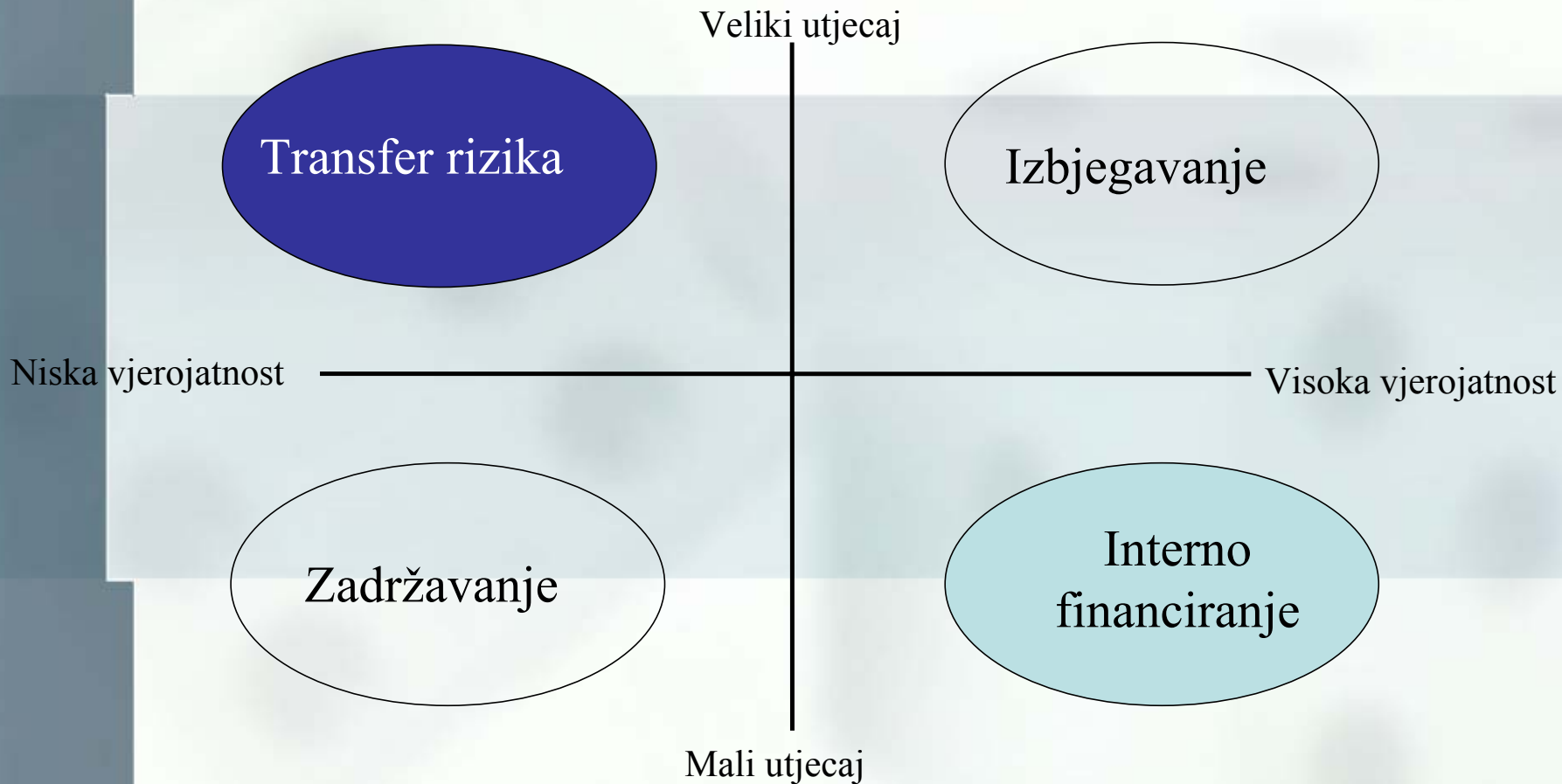
Analiza rizika
(učestalost pojave i utjecaj)

Poslovno odlučivanje (primjena strategija na razini gospodarstva ili strategija za transfer rizika)

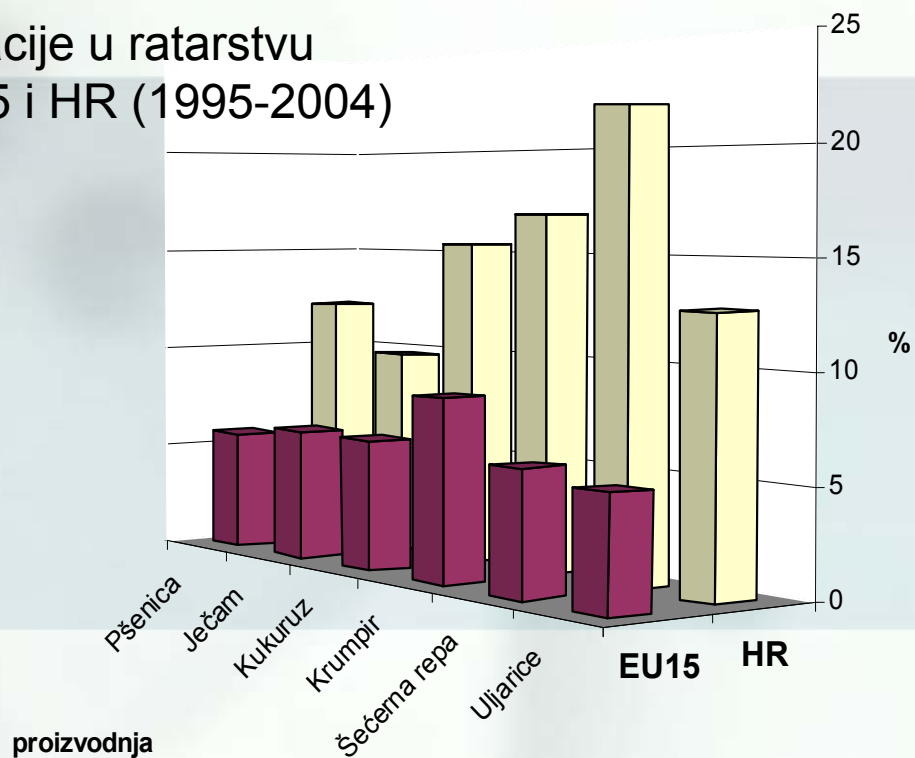

UPRAVLJANJE RIZIKOM

GDJE SE NALAZIMO-primjer!

Koeficijenti varijacije u ratarstvu
Usporedba EU15 i HR (1995-2004)

Izvor: Eurostat [<http://epp.eurostat.cec.eu.int/portal/>]

ŠTO ŽELIMO POSTIĆI?

Učinkovito upravljanje rizikom

Kao preduvjet

- **Stabilizacije dohotka, poslovnog uspjeha i održivosti gospodarstva**
- **Konkurentnosti na međunarodnom tržištu**
- **Rasta i razvitka**

Razine odlučivanja (I)

1. Razina obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva

Svaki poljoprivrednik treba razviti svoju (svoje) strategije za upravljanje rizikom ovisno od tipa gospodarstva i proizvodnog područja!

Izloženosti rizicima!

Ulazak u EU kao rizik i kao prilika!

Sklonosti prema riziku i dostupnim instrumentima za upravljanje rizikom

2. Ruralno financijsko tržište

Razine odlučivanja (II)

3. Institucionalna razina-država

Djelovanje?

Iskustva zemalja EU

sudjelovanje poljoprivrednika i pokrivenost proizvodnji, štete, ekonomski učinci, proračunski trošak

Subvencija premije osiguranja

Informacije, istraživanje i edukacija

Obrazovanje, usavršavanje i trening

- **Nedovoljno poznavanje menedžmenta, marketinga i ekonomike proizvodnje**
- **Problem pristupa informacijama!**
- **Naglasak na stjecanje znanja i vještina iz:**
 - Poslovnog odlučivanje i analize rizika**
 - Strateškog planiranja**
 - Primjene strategija za upravljanje rizikom**

Smjernice

Alati za potporu poslovnom odlučivanju u uvjetima neizvjesnosti i rizika nisu novost u ekonomiji!

Razlozi njihove smanjenje ili nikakve uporabe u poljoprivredi “opravdavaju” se njihovom relativnom složenošću, kako u primjeni tako i u interpretaciji rezultata!

IZAZOVI

- **Klimatske promjene**
- **Epidemije stočnih bolesti**
- **Sigurnost hrane, GMO**
- **Ekologija**

- **Razvoj ruralnog financijskog tržišta-
“Inovativni” proizvodi poljoprivrednog
osiguranja**

- **Sustav poslovnih podataka u poljoprivredi**

“No u svijetu koji karakterizira izvorna nesigurnost i posvemašnja nepredvidivost više ne možemo vjerovati u smanjenje rizika. Doista, danas trebamo prigrli rizik, umjesto da težimo k tome da ga uništimo...»

“Kako biste preživjeli i uspjeli, morate se oboružati najsmrtonosnijim od svih oružja-znanjem

Ridderstrale, J. i Nordstrom, K.A. (2002.): Funky Business

**HVALA NA
POZORNOSTI!**